
Predátorské časopisy a vydavatelé

Predátorský časopis/vydavatel zneužívá business model placených open access časopisů a profituje na [publikačních poplatcích](#), aniž by dodržoval zavedené standardy vědecké publikační činnosti.

Fenomén predátorských časopisů a vydavatelů nejvíce proslavil americký knihovník Jeffrey Beall, který jména podvodných subjektů zveřejňoval na svém webu Scholarly OA. Jeho osobní blog dlouhou dobu fungoval jako užitečný nástroj pro identifikování nekvalitních časopisů a vydavatelů. V lednu 2017 však J. Beall svůj blog zrušil.

Znaky predátorských časopisů

Predátorské časopisy a vydavatelé zpravidla vykazují hned několik z níže uvedených znaků:

- Neprovádí žádné nebo pouze formální (fiktivní) **recenzní řízení**.
- Přejme za úplaty k publikaci jakýkoliv text, **bez ohledu na jeho kvalitu a přínos**.
- Nedodržuje **zavedené publikační standardy a etiku**.
- **Zneužívá názvy prestižních a zavedených časopisů** (často pouze změní slovosled nebo přidá/ubere slovo) nebo volí obecné a neurčité názvy bez vymezení konkrétního oboru (výjimku tvoří tzv. megačasopisy – např. PLoS ONE – které jsou multioborové, ale jinak dodržují běžné standardy).
- Neuvádí **konkrétní kontaktní informace** (k dispozici je často pouze nepersonalizovaný e-mail nebo formulář), neuvádí jasné informace o publikačních poplatcích, recenzním řízení, vnitřních procesech apod.
- Uvádí **smyšlená jména členů ediční rady** nebo naopak jména známých a významných vědců, ovšem bez jejich vědomí a souhlasu.
- Uvádí **impakt faktor a/nebo SJR**, přestože jej časopis **nemá a není indexovaný** v [Journal Citation Reports – JCR](#) a/nebo [Scopusu](#).
- Uvádí **smyšlené indikátory kvality** (např. Universal Impact Factor, Global Impact Factor, Journal Impact Factor apod.).
- Uvádí **lživé informace o indexaci v zavedených databázích** a indexech, případně se chlubí indexací ve službách, u nichž neprochází časopis před vstupem kontrolou kvality obsahu (např. CrossRef, Google Scholar, ResearchGate atd.).
- Prostřednictvím nevyžádaných e-mailů **agresivně a vtíravě oslovuje potenciální autory** a vyzývá k publikování (či účasti na konferenci jako key-note speaker).
- U predátorských vydavatelů je často složení redakční rady stejné nebo téměř totožné u více jak jednoho časopisu.
- U predátorských vydavatelů mají časopisy často nápadně podobný vzhled a shodný obsah stránek.

Chcete-li se dozvědět více o kritériích predátorského časopisu a vydavatele podívejte se na dokument Jeffreyho Bealla: [Criteria for Determining Predatory Open-Access Publishers](#) (kopie, originál smazán spolu s blogem Scholarly OA).

Jak se vyhnout predátorským časopisům?

Publikování v časopisech pochybné kvality je v rozporu s [Etickým kodexem Univerzity Karlovy](#), poškozují Vaše dobré jméno i dobré jméno UK. Stejně tak členství v redakčních radách predátorů nebo citování predátorských článků vrhá špatné světlo na vědce a jeho práci.

Pokud Vás zaujal některý open access časopis, **doporučujeme před zasláním článku zhodnotit, zda se nejedná o predátora**, a to pomocí následujících kroků:

- U neznámých či nových časopisů/vydavatelů věnujte pozornost ověření kvality, pečlivě vyhodnoťte, zda časopis/vydavatel nevykazuje [znaky predátora](#).
- Ověřte si na [portálu ISSN](#), zda uvedený časopis skutečně existuje, jaké má ISSN a jaké jsou oficiální webové stránky.
- Ověřte si informace, které jsou na stránkách časopisu uváděny (např. zda existuje instituce, která je uvedena jako vydavatel, zda jsou přesně uvedeny informace k publikačním poplatkům, kdo je členem redakční rady atd.).
- Ověřte si, zda časopis skutečně má uváděný **impakt faktor** (v [Journal Citation Reports – JCR](#)) nebo **SJR** (ve [Scopusu](#)).
- Zkontrolujte, zda je časopis indexovaný v databázích, které uvádí na svých stránkách (do placených databází přistupujte přes [Portál elektronických zdrojů UK](#)).
- Podívejte se, zda v časopisu [publikoval někdo z Vašich kolegů](#) a zeptejte se na osobní zkušenosti.

Další konkrétní kroky k prověření důvěryhodnosti představuje česká stránka [#vimkdepublikuji](#).

Pomocí stránky **Vím, kde publikuji** se mohou **ujistit**, zda je zvolený časopis **správný** pro publikování výsledků mého výzkumu.

Nejste-li si jistí důvěryhodností zvoleného časopisu, obraťte se na [centrální podporu OA](#) nebo se poradte se svým školitelem, fakultní knihovnou nebo kolegou v oboru.

Užitečné zdroje a nástroje

GROFOVÁ, Šárka. *Predátorské časopisy a open access: predátoři ve světě vědeckého publikování* [online dokument]. Praha: Ústřední knihovna Univerzity Karlovy, 2020 [cit. 2020-04-06]. Dostupné z: <https://zenodo.org/record/3739089>. Podléhá licenci [Creative Commons Uvedte původ 4.0 Mezinárodní](#).

PLCH, Lukáš a Jiří KRATOCHVÍL. *Predátorské časopisy. Knihovna univerzitního kampusu MU* [online]. Brno: Masarykova univerzita, posl. aktual. 21. února 2017 [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://kuk.muni.cz/vyuka/materialy/predatori/>

Think Check Submit [online]. c2018 [cit. 2018-07-30]. Dostupné z: <https://thinkchecksubmit.org/>